

כשנגמרות המלים מתחילה המוסיקה

קונצרט מס. 1

תחת מחאה

אבנר בירון מנצח

נטליה גוטמן צ'לו

אלון ראובן קרן

דורון תבורי שחקן (21.12, 18.12, 14.12)

עודד קוטלר שחקן (17.12, 16.12, 15.12)

איתן שטיינברג (נ' 1955)

"תהליכים קוסמיים בלב"

(בכורה עולמית)

וולפגנג אמדיאוס מוצרט

(1791-1756)

סימפוניה מס. 39 במי במול מז'ור

ק. 543

וולפגנג אמדיאוס מוצרט

(1791-1756)

קונצ'רטו מס. 4 במי במול מז'ור

לקרן ולתזמורת, ק. 495

דמיטרי שוסטקוביץ'

(1975-1906)

קונצ'רטו מס. 1 לצ'לו ולתזמורת

במי במול מז'ור, אופ. 107

● **כפר שמריהו** | אולם וייל, יום א' 14.12.08 בשעה 20:30

● **חיפה** | אולם רפפורט, יום ב' 15.12.08 בשעה 20:30

● **ירושלים** | אולם ימקא, יום ג' 16.12.08 בשעה 20:30

● **רחובות** | אולם ויקס, מכון ויצמן, יום ד' 17.12.08 בשעה 20:30

● **תל אביב** | מוזיאון תל אביב לאמנות, יום ה' 18.12.08 בשעה 20:30

● **מודיעין** | היכל התרבות, יום א' 21.12.08 בשעה 20:30

נגנים אורחים: אבנר גייגר, חליל; אילן שול, אדי דון, קלרניט; איגור אס, קונטרבסון; איתי מורג, סרגיי טרקורוב, חצוצרה; מיכל מוסקופעת צור, קרן; דריה צ'פלין, יונתן גרטנר, ויולה; נויה שליין, טימפני

הקאמרטה הישראלית ירושלים
מנהל מוסיקלי: אבנר בירון

אבנר בירון כיהן כמנהל מוסיקלי של מספר פסטיבלים ביניהם פסטיבל אברגוש ופסטיבל "ימי מוסיקה וטבע" בגליל. הוא הקים את "אנסמבל סולני הגליל" - הרכב וירטואוזי אשר זכה להצלחה בינלאומית בזמן קצר, והוזמן בניצוחו לסיורי קונצרטים ברחבי העולם.

חלק גדול מפעילותו מוקדש לחינוך מוסיקלי. ב-1994 נתמנה לראש האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים. בשלוש הקדנציות לכהונתו הצעיד בירון את האקדמיה להישגים אמנותיים מרשימים. בין היתר יזם פתיחת מחלקה למוסיקה מזרחית, הקים את התזמורת הקאמרית של האקדמיה ויסד את הפקולטה למוסיקה רבת-חומית, וכן נבחר לכהן כחבר הוועדה המתמדת של ארגון האקדמיות הגבוהות למוסיקה באירופה (AEC).

אבנר בירון החל את הקריירה המוסיקלית שלו כחלילן בתזמורת הפילהרמונית הישראלית וכחלילן-סולן בתזמורת הקאמרית הישראלית. למד ביולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים, והשתלם בניצוח באקדמיה למוסיקה בוינה ובמוצרטאום בזלצבורג. גישתו המיוחדת למוסיקה ולאיינטרפרטציה מושפעת מהשכלתו הרחבה במוסיקה ובמדע. כחלילן הרבה להופיע בריטילים ובהרכבים קאמרליים. ניהל ולימד כיתות-אמן רבות משתתפים לחילונים ולמורים לחליל בארץ ובחו"ל. כמורה וכמחנך העמיד בירון דור צעיר של חלילנים ומורים בכירים לחליל.

בשנת 2005 זכה אבנר בירון בפרס שרת החינוך על מצוינות ועשייה אמנותית רבת-שנים בתחום המוסיקה, ועל תרומתו לחיי המוסיקה בארץ.

התזמורת בניהולו ובניצוחו מייחדת חלק ניכר מפעילותה לפעולות חינוך למוסיקה בקרב תלמידים בירושלים וברחבי הארץ.

התזמורת תחת שרביטו של בירון מופיעה בהצלחה רבה בסיורי קונצרטים רבים באירופה, אמריקה והמזרח הרחוק, באולמות הקונצרטים המרכזיים באמסטרדם, ברלין, לייפציג, בון, פריס, ניו יורק, וושינגטון, לוס אנג'לס, שיקגו, אלסקה, בייג'ין, שנחאי ועוד. הקונצרטים וההקלטות הרבות של בירון עם התזמורת זוכים לשבחי הביקורת בישראל ובעולם.

הוא ניצח על התזמורת הפילהרמונית הישראלית, תזמורת רשות השידור בירושלים, הסינפונייטה בארשבוע, ומזמן לנצח על תזמורת ברחבי העולם.

המנצח והחלילן אבנר בירון הוא מייסדה, מנהלה המוסיקלי ומנצחה הקבוע של תזמורת הקאמרטה הישראלית בירושלים מיום היווסדה. יצירתיות, חדשנות ומקוריות מאפיינות את פעילותו המוסיקלית המגוונת. בעבודה אינטנסיבית ומעוררת השראה הביא את התזמורת למעמד-על בעולם המוסיקה הישראלית, ולהכרה בינלאומית נרחבת.

אבנר בירון בונה תכניות קונצרטים מקוריות ומעניינות. בעבודתו עם תזמורת הקאמרטה הוא מחזיר לבימות הקונצרטים בארץ יצירות נדירות מהרפרטואר המוסיקלי לצד נכסי צאן ברזל של המוסיקה הקלאסית. כמו כן מעודד יצירה ישראלית מקורית ע"י הזמנת יצירות מהמלחינים וביצוען בארץ, בסיורי קונצרטים ברחבי העולם והקלטתן.

מבאך עד קדישזון

הקאמרטה הישראלית ירושלים חוגגת 60 שנה להולדתו של פטר וורטהיימר, מגדולי נגני הג'אז בישראל

רפי קדישזון

קרן הדר

פטר וורטהיימר

מנצח: רפי קדישזון | סולנים: קרן הדר, סופרן; פטר וורטהיימר, כלי נשיפה

בתוכנית:

- 1 **באך** יצירות מקוריות ועיבודים לג'אז
- 2 **קדישזון** שירי איגיון על פי טקסט של לואיס קרול
- 3 **קדישזון** קונצ'רטו לפטר ולתזמורת

• **הרצליה** היכל אמנויות הבמה, יום ראשון, 11.1.09 בשעה 20:30
• **ירושלים** אולם ימקא, יום שלישי, 13.1.09 בשעה 20:30
• **תל אביב** מוזיאון תל אביב לאמנות, יום רביעי, 14.1.09 בשעה 21:00
• כרטיסים במחירים של 120-150 ש"ח במשרדי התזמורת: 1-700-55-2000, info@jcamerata.com בימים א'ה בין השעות 09:00-19:00 או במייל
• מנויי התזמורת זכאים להנחה של 20% במשרדי התזמורת
• כרטיסים להרצליה: 1-700-70-2929 | כרטיסים לתל אביב: 03-6077020

הקאמרטה הישראלית ירושלים. כי אין תזמורת טובה ממנה*

*התזמורת זכתה לדירוג 5 (מצויינת) בדירוג התזמורות

הקאמרטה הישראלית ירושלים
מנהל מוסיקלי: אבנר בירון

סביאטוסלב ריכטר כינה את נטליה גוטמן, מהצ'לניות הנודעות בעולם, במילים: "היא התגלמות האמת במוסיקה". היא למדה אצל סבה אניסים ברלין ואצל פרופ' גלינה קוזולופובה. האמנים שהשפיעו ועיצבו את אישיותה האמנותית הם מורה רובה מסטיסלב רוסטרופוביץ', סביאטוסלב ריכטר עצמו וכן בעלה אולג קגן, הכנר הנודע, אשר נפטר בשנת 1990. היא הופיעה בכל היבשות בעולם, ועם כל התזמורות הנודעות, כפילהרמונית של וינה, ברלין, קונצטרחבאו באמסטרדם, התזמורת הסימפונית של לונדון ועוד, תחת שרביטם של מנצחים נודעים כריקרדו מוטי, קלאודיו אבאדו, ברנרד האיטינק, סרגיו צ'ליבידקה ווולפגנג סוואליש. גוטמן מרבה לנגן מוסיקה קאמרית ומשתפת פעולה עם

אמנים כמרתה ארחריץ', אליסו וירסלדזה, יורי בשמט ועוד. השתתפה בהשמעות בכורה של יצירות רבות והמלחין אלפרד שניטקה הקדיש עבורה את הקונצ'רטו הראשון שלו לצ'לו. היא הקליטה את מיטב הרפרטואר העולמי הסימפוני והקאמרי לצ'לו, עבור חברות בינלאומיות נודעות כ־EMI ו־RCA. עם מותו של בעלה בשנת 1990 הקימה פסטיבל בינלאומי המתקיים באלפים הבוואריים. בפסטיבל זה משתתפים חברה של גוטמן ואמנים בעלי שם בינלאומי. היא קיבלה תואר כבוד מבית הספר המלכותי הגבוה למוסיקה באנגליה, עבור תרומתה לבית הספר ולאמנות המוסיקה.

צילום: אביעזר לוי

רוק, ועד למוסיקה קלאסית. כסולן הופיע אלון פעמית רבות, בארץ ובחו"ל. כמו כן כוללת פעילותו נגינה בשידורי רדיו חיים והופעות בטלוויזיה. אלון ראובן פעיל מאוד כמורה וכמנחיל מורשת הנגינה בקרן לתלמידים צעירים ומבוגרים כאחת, ומנגן על קרן אשר "קרן התרבות אמריקה ישראל" סייעה ברכישתה.

את לימודיו בקרן יער החל אלון בגיל 11, עם המורה יעקב קלינג. בגיל 12 כבר הופיע כסולן ועד הגיעו לשירותו הצבאי כבר הספיק להופיע כסולן עם תזמורות, במשכן הנשיא, ובהופעות רדיו וטלוויזיה. לאחר השלמת לימודיו בארה"ב (אצל דיויד ג'וליי) ובהונגריה (פרופ' פרידריך אדם) ניגן כנגן ראשון בתזמורת הקאמרית הקיבוצית ובתזמורתו כעת, הקאמרטה הישראלית ירושלים. בתחום המוסיקה הקאמרית הופיע אלון ראובן בכל הסדרות הקאמריות המובילות ובפסטיבלי קול המוסיקה בגליל העליון, פסטיבל אבו גוש, הפסטיבל הבינלאומי למוסיקה קאמרית בירושלים ובאנסמבל וילה מוסיקה (גרמניה). תחומי פעילותו מתפרשים מג'אז עכשווי (אנסמבל ידיד), להקות

ךליד חיפה, 1952. בוגר ביה"ס "אליאנס" רמת אביב, וה"סטודיו דרמה" בלונדון. שיחק למעלה מחמישים תפקידים ראשיים על כל הבמות בארץ, בין השאר במחזות מאת שייקספיר ("חלום ליל קיץ", "המלט"), סובול ("נפש יהודי", "גטו"), מולייר ("טרטיף"), איבסן ("רוחות"), צ'כוב ("שלוש אחיות", "הדוד וניה"), נסים אלוני וז'אן ז'נה. תפקידיו בתיאטרון זיכו אותו בשבחי הביקורת בארץ ובהופעות בפסטיבלים באדינבורו, ברלין, שיקגו ורומא, ובפרסי מרגלית, קלצ'קין, רוזנבלום, לנדאו, ורד הכסף וכינור דוד. בשנים האחרונות עוסק גם בתרגומים לתיאטרון, עליהם זכה פעמיים בפרס עדה בן נחום, וכן בפרס התיאטרון ובפרס ראש הממשלה לתרגומים.

ךליד תל אביב, 1937. בצעירותו יסד תיאטרון נוער בשם "קלעים", שהוכתר כתיאטרון הנוער של תל אביב על-ידי העירייה דאז. בגיל 17 עשה את צעדיו המקצועיים הראשונים בתיאטרון ה"אהל". בצבא שימש כמפקד להקת פיקוד מרכז, ובמקביל המשיך את לימודי המשחק. עם שחרורו התקבל לתיאטרון הקאמרי, שיחק עד מהרה בתפקידים מרכזיים, ולאחר שהות לימודים בניו יורק שב לתיאטרון כשחקן וכבמאי. על משחקו בסרט "שלושה ימים וילד" זכה בפרס השחקן הטוב ביותר לשנת 1968 בפסטיבל הסרטים הבינלאומי בקאן. ב'1971 היה אחד ממייסדי "במת השחקנים", תיאטרון צעיר וחדשני, אשר תרם משמעותית לשינוי פניו של התיאטרון הישראלי. כאשר הצטרף

תיאטרון זה לתיאטרון חיפה, מונה למנהלו של התיאטרון ואת שנותיו הבאות הקדיש לפיתוחה של המחזאות המקורית העברית. בשנות ה'70 יזם את פסטיבל עכ" ובנה מחלקת דרמה בטלוויזיה הישראלית, שבמסגרתה נוצרו דרמות טלוויזיוניות מרשימות, כגון "חירבעת חיזעה". עם סיום תפקידו כמנכ"ל תיאטרון חיפה, הקים את המרכז התיאטרוני נווה צדק ושימש כמנהלו במשך ארבע שנים. על כך זכה בפרס יו"ר הכנסת. ניהל אמנותית את פסטיבל ישראל מ'1985 ועד '1990 ולאחר מכן חזר לנהל את תיאטרון חיפה עד '1997. מאז ועד לאחרונה התמקד במשחק ("גברתי הנאווה", "אונור", "נערי ההיסטוריה") ובבימוי לתיאטרון ("סינית אני מדברת עליך", "תפוחים מן המדבר", "גיבור מעמד הפועלים" וכן האופרה "צחוק של עכברוש" שבעטייה קיבל את פרס הבמאי המצטיין ע"ש יוסף מילוא לשנת 2005) ולטלוויזיה ("ילד שלי מוצלח", "עקבות בשלג" ו"משפחה"). בשנת 2006 העניקה לו עיריית תל-אביב את פרס רוזנבלום לאמנויות הבמה למפעל חיים. רבות מעבודותיו זיכוהו בפרסים רבים - בכינורות דוד, בפרסי המועצה הציבורית לתרבות ואמנות, בפרס מרגלית ועוד.

מנדי רודן

גיטה מונטה

גיא בראונשטיין

ג'ושוע ריפקין

יולט נורדווין

מוקי זוהר

כשנגמרות המלים מתחילה המוסיקה

סדרה המשלבת בין מוסיקה לבין שירה ופרוזה

קונצרט מס. 2: הנשמה האנושית

מנדי רודן מנצח
גיא בראונשטיין כינור
גיטה מונטה שחקנית

- 1 **מנדלסון** || "מלוזינה היפה", פתיחה תזמורתית אופ. 32
- 2 **אריאגה** || סימפוניה ברה מינור
- 3 **מנחם ויזנברג** || "פתיחה למיתרים - מחווה למנדלסון"
- 4 **מנדלסון** || קונצ'רטו במי מינור לכינור, אופ. 64

כפר שמריהו | אולם וייל, יום ב' 2.2.09, בשעה 20:30

ירושלים | אולם ימקא, יום ג' 3.2.09, בשעה 20:30

גני תקווה | מרכז הבמה, יום ד' 4.2.09, בשעה 20:30

תל אביב | מוזיאון תל אביב לאמנות, יום ה' 5.2.09, בשעה 20:30

מודיעין | היכל התרבות, מוצ"ש 7.2.09, בשעה 20:30

כרמיאל | היכל התרבות, יום א' 8.2.09, בשעה 20:30

סדרת כלים וקולות

קונצרט מס. 2: מוזה ורומנטיקה

אריות וסצינות שנכתבו לזמרת יוזפה דושק

ג'ושוע ריפקין מנצח
יולט נורדווין סופרן
מוקי זוהר אבוב

1 **והריויליאמס** || קונצ'רטו בלה מינור לאבוב ולכלי קשת

2 **ו.א. מוצרט** || אריה ק. 583, "אלך, אך לאן?"

3 **ו.א. מוצרט** || אריה ק. 383, "קבלו תודותיי"

4 **ו.א. מוצרט** || סצינה ואריה ק. 528, "להבתי היפה, היי שלום"

5 **בטהובן** || סצינה ואריה אופ. 65 "הא! בוגד"

6 **ו.א. מוצרט** || סימפוניה מס. 29 בלה מז'ור, ק. 201

ירושלים | אולם ימקא, יום ב' 19.1.09, בשעה 20:30

רחובות | אולם ויקס במכון וייצמן, יום ד' 21.1.09, בשעה 20:30

תל אביב | מוזיאון תל אביב לאמנות, יום ו' 23.1.09, בשעה 14:00

מוצ"ש 24.1.09, בשעה 20:30; יום א' 25.1.09, בשעה 20:30

וולפגנג אמדיאוס מוצרט (1756-1791)

קונצ'רטו מס. 4 במי במול מז'ור לקרן ולתזמורת, ק. 495

אלגרו מודרטו || רומנצה, אנדנטה || רונדו. אלגרו ויואצ'ה

משך היצירה: כ־15 דקות

שמו של יוזף לוייטגב (1745-1811) נודע לתהילה בתקופתו כנגן קרן משובח. כמו כן, היה חבר קרוב של משפחת מוצרט, וליאופולד, אביו של וולפגנג, אף סייע בידו לרכוש חנות לממכר גבינות בווינה. כוולפגנג עצמו, לוייטגב היה יליד זלצבורג ומאוחר יותר העתיק את מקום מושבו לווינה המתוחכמת יותר. מעדויות שנשתמרו מצטיירת דמות גסה, פשוטה ועממית, אך אין ספק שהיה אמון היטב על מלאכתו: נוסף על היותו נגן קרן, הוא ניגן גם בכינור בתזמורת זלצבורג.

מוצרט כתב את יצירותיו לקרן ולתזמורת עבור לוייטגב, וכתב היד גדוש בהלצות חבריות, כגון הקדשה בנוסח "לייטגב, חמורג'רם ואידיוט", או הוראות נגינה בגוף

התווים כגון "אומץ!" והערות מעליבות נוספות. הקונצ'רטו ק. 495, השלישי מבין ארבעת הקונצ'רטי, רשום בארבעה צבעים - אדום, ירוק, כחול ושחור. חוקרי המוסיקה עדיין מקמטים מצחם להבין את פשר הצבעים השונים, ויש הסבורים שמדובר בצופן לנבי עצמת הצליל. הכתיבה עצמה דורשת מידה לא־מבוטלת של וירטואוזיות מהגנן ומנצלת את כל טכניקות הנגינה המתקדמות ביותר של התקופה, שלוייטגב ללא ספק שלט בהן היטב.

הקונצ'רטו נכתב בתקופה מאוחרת יחסית בחייו של מוצרט, ב־1786, ועם זאת שוררות בו הפשטות והבהירות. הוא מתוזמר בצמצום, דהיינו לכלי קשת, שני אבובים ושתי קרנות (נוסף על תפקיד

הסולן). הפרק הראשון כתוב במסורת צורת הסונטה־קונצ'רטו, ללא הפתעות מיוחדות. הפרק השני הוא מעין אריה לסולן ולתזמורת, כאשר המלודיה מועברת בין הקרן לבין המיתרים, ולעתים גם צמד האבובים. בפרק זה משתמש מוצרט גם במעברים כרומטיים, שבקן טבעית (ללא שסתומים) הם קשים במיוחד לנגינה.

שני הפרקים הראשונים הם ליריים ומצריכים שליטה ואיפוק מהסולן, בעוד פרק הרונדו המסיים, במשקל שש השמיניות הכפרי, משיב אותנו למקורה של הקרן - כלי המשמש בידי. גם הפעם מוצרט אינו חוסך מהסולן מעברים טכניים קשים במיוחד, והפעם טומן הפתעות תזמורתיות ומעברים הרמוניים בלתי צפויים.

"הצגה מצויינת... אל תחמיצו!"
(YNET 22.11.08)

"ביצוע מצויין... אתי טיראן, יצחק חיזקיה וחני פירסטנברג נפלאים!"
(רשת ב' 28.11.08)

בעקבות ההצלחה ההצגה עוברת
לאולם קאמרי 1
15, 14, 10, 8, 25-27, 30-31 בדצמבר

אמדיאוס

מאת פיטר שאפר בימוי: עמרי ניצן

זוכה פרס ישראל

הקאמרי
התיאטרון של תל-אביב

אוזניות לשמיעת הצגה ללא תשלום | חניה בבניין התיאטרון, חונים ועולים במעלית לאכסדרת התיאטרון

כרטיס שני במתנה
תמורת כוכבים
ליהנות מהחיים

30% הנחה למנויי מפעל הפיס
בקניית כרטיס

03-6060900/960
www.cameri.co.il

דמיטרי שוסטקוביץ' (1906-1975)

קונצ'רטו מס. 1 לצ'לו ולתזמורת במי במול מז'ור, אופ. 107

אלגרטו || מודרטו || קדנצה || אלגרו קון מוטו

משך היצירה: כ־25 דקות

הצ'לן הנודע מסטיסלב רוסטרופוביץ' שאל פעם את רעייתו של דמיטרי שוסטקוביץ', "נינה וסילייבנה, מה עלי לעשות כדי שדמיטרי שוסטקוביץ' יכתוב עבורי קונצ'רטו לצ'לו?" הוא נענה בזו התשובה "סלבה, אם רצונך שדמיטרי דמיטרייביץ' יכתוב עבורך משהו, המתכון היחיד שאוכל לתת לך הוא זה - אל תשאל או תדבר אתו על כך לעולם." רוסטרופוביץ' הצליח לנשוך את שפתיו ולא להזכיר לשוסטקוביץ' אפשרות של קונצ'רטו, אולם המלחין ידע היטב כי הצ'לן הידוע קיווה לכן, והערצת המלחין את אמנותו של הצ'לן הניבה לבסוף את הקונצ'רטו הראשון שלו לצ'לו, שנכתב ביולי 1959.

שוסטקוביץ' הצהיר כי ההשראה ליצירה באה לו מן הסימפוניה הקונצ'רטנטית של פרוקופייב לצ'לו ולתזמורת. ניכר לראות את ההשפעה של אותה היצירה, בעיקר בתפקיד המשמעותי לטימפני. שוסטקוביץ' התפעל מאוד מייעילותו של הטימפניסט בביצוע היצירה של פרוקופייב: הלה היה נכה מלחמה וקיסע. לאחר הקונצ'רט קרא שוסטקוביץ' לצ'לן בהתלהבות "סלבה, ראה כיצד חד'הרגל חבט בתוף! הוא עצר הכול במכה האחרונה!". בתום הקונצ'רט שעט רוסטרופוביץ' לפניגראד וקיבל את

התכליל משוסטקוביץ'. לאחר ארבעה ימים חזר לדאצ'ה של המלחין בקומרובו כדי לנגן עבורו את היצירה. שוסטקוביץ' ניסה לחפש עמוד תווים, אולם הצ'לן הודיע לו כי לא היה צורך בכך - כבר שינן את היצירה בעלפה.

הנושא הפותח את הפרק הראשון הוא ציטוט מתוך פס'קול שכתב המלחין לסרט מ־1948 בשם "המשמר הצעיר", המתאר נאצים המציעים קבוצה של חיילים סובייטיים אל מותם. נושא זה מוצמד אל נושא רתמי פשוט המנוגן בכלי הנשיפה מעץ והחוזר לאורך היצירה כולה. נושא נוסף לקוח משיר ערש עממי שמופיע גם במחזור השירים מאת מוסורגסקי "שירים ומחולות על מוות". שוסטקוביץ' קרא לפרק "מארש ליצני", אולם זהו הומור קודר, גרוטסקי ומריר, המופרע עלידי ארבע מכות טימפני חזקות.

פרק המודרטו האמצעי חוזר מלנכוליה ועדינות ומשמעת בו נעימה ארוכה המנוגנת לסירוגין עלידי הצ'לו הסולן והתזמורת. האווירה הולכת ונעכרת, עד לסיומו המוזר של הפרק, דו'שיח רפאי בין הצ'לסטטה לבין הצ'לו המנגן בחלק העליון של המנעד. בתום הפרק מופיעה קדנצה ארוכה לצ'לו, ובה הסולן מהרהר, ללא ליווי

תזמורתי, בנושאים המוסיקליים שהופיעו קודם לכן ועובר מבלי משים מהאופי הלירי של הפרק השני דרך אזכורים וירטואוזיים של הפרק הראשון אל התזזיתיות הקצבית העזה של הפינאלה.

שוסטקוביץ', שהיה ציניקן לא קטן, אהב להחביא ציטטות מוסיקליות ביצירותיו. במהלך החזרה על היצירה הוא המהם לרוסטרופוביץ' את הנושא הפותח את הפרק האחרון, גיחך ואמר: "סלאבה, שמת לב?" הצ'לן מוכה התימהון לא חש בדבר. אז המלחין שר את המלים לשיר האהוב על סטאלין, "סוליקו". חמשת הצלילים הפותחים את הנושא הראשון, המנוגנים עלידי כלי הקשת, הם ציטוט מדויק של השיר.

הפרק האחרון הוא אפל וגרוטסקי, וההפרעות התכופות של הטימפני משתלבות עם ההומור הפרימיטיבי של צווחות הקלרינטים והפיקולו. לקראת סוף הפרק מופיע עוד ציטוט מתוך מחזור השירים של מוסורגסקי, הפעם זהו שירו של המוות המפתה איכר שתוי הקופא בסערת שלגים. את היצירה חותם הנושא הפותח את הפרק הראשון, המנוגן כאן עלידי כלי הנשיפה מעץ וקורן, והסולן מסיים בתצוגת תכלית וירטואוזית של הצ'לו.

איתן שטיינברג (נ. 1955) תהליכים קוסמיים בלב

משך היצירה: כ־15 דקות

איתן שטיינברג, מן הבולטים והפעילים במלחינים בישראל, הוא ראש החוג למוסיקה באוניברסיטת חיפה, וזוכה פרס ראש הממשלה למלחינים לשנת 2007. איתן שטיינברג למד קומפוזיציה באקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בירושלים (תואר ראשון ותעודת אמן), באקדמיה קיג'אנה בסיינה, איטליה (דיפלומה) ובאוניברסיטת קליפורניה בברקלי, ארה"ב (תואר דוקטור).

יצירותיו מושפעות ממגוון מקורות תרבותיים, ורבות מהן חוקרות את הקשר בין חומרים עממיים ועתיקים לבין שפה

מוסיקלית עכשווית. שיתוף הפעולה שלו עם רעייתו, הזמרת והאמנית הבין־תחומית אתי בן־זקן, הניב מעל עשרים יצירות שכתב לקולה.

יצירותיו בוצעו, בין השאר, על ידי התזמורת הפילהרמונית הישראלית, התזמורת הסימפונית ירושלים, התזמורת הקאמרית הישראלית, אנסמבל המאה ה־21, היוולנית קים קשקשיאן (ארה"ב), הפסנתרנית שרה קייהיל (ארה"ב), הרביעייה הישראלית העכשווית ואנסמבל בוסטון מוסיקה ויוה שהקליט תקליטור מיצירותיו.

יצירותיו בוצעו, בין השאר, בפסטיבל ישראל בירושלים, במזיאון תל אביב, בפסטיבל קול המוסיקה בגליל העליון, בפסטיבל היוילה בקרונברג, גרמניה, בביאנלה למוסיקה עכשווית בתל אביב, בפסטיבל התלת־שנתי למוסיקה בקלן, גרמניה, ובאלום הרסיטלים של הקרנגי־הול בניו־יורק.

משקט - לצליל - ושוב לשקט. מאינסוף - לתחום־זמן - ושוב לאינסוף. איך אלמנט מוסיקלי מגיח אל תחום־זמן? ואיך הוא מתפתח בתוכו? או משתחרר ממנו? שאלות אלה ליוו אותי במהלך הכתיבה. מה זו גדילה, קמילה, חופש? צליל נולד. לאן ילך? האם חייבת להיות התפתחות? ומהי התפתחות? אני מבקש לחלוק אתכם אפשרות, אחת מיני רבות. באפשרות זו, עצם הופעתו של אלמנט חדש מהווה התפתחות. האלמנט החדש אינו נובע מאבני הבניין שקדמו לו, אלא מציע משהו עתידי. יחד עם זאת, יש בו משהו מוכר, קמאי, משהו שקודמו כבר נשא עימו... פרגמנטים המופיעים ונעלמים בתוך רווחי השקט, מהלך מקצבי החוזר על עצמו, מנגינה הנבנית ומתרחבת עד שנעלמת אל האינסוף - אלו הם מקצת ממרכיבי היצירה. בשעת הלחנתה, הדהד בראשי משפט של איינשטיין, האומר שהעבר והעתיד הינם רק כיוונים, כמו ימין ושמאל, קדימה ואחורנית...

איתן שטיינברג

וולפגנג אמדיאוס מוצרט (1756-1791)

סימפוניה מס. 39 במי במול מז'ור, ק. 543

אדאג'ו - אלגרו || אנדנטה קון מוטו || מנואט: אלגרטו - טריו || פינאלה: אלגרו

משך היצירה: כ־30 דקות

הסימפוניה במי במול מז'ור, שנשמע הערב, היא הראשונה מבין שלוש הסימפוניות האחרונות של מוצרט. כולן נכתבו בקיץ 1788, כשנתיים לאחר כתיבת הקונצ'רטו לקרן באותו הסולם. הקאמרטה הישראלית, ירושלים מבצעת העונה את שלוש הסימפוניות הללו, המהוות למעשה אמירה מסכמת של מוצרט בז'אנר זה, ואף ניתן לראות בהן חוליה מקשרת לסימפוניות של תחילת התקופה הרומנטית.

הסימפוניה מס. 39 היא המתונה יותר מבין שלוש, ורובה ככולה מושתתת בעצם על היסודות הצורניים והסגנוניים שהעמיד היידן בתחום.

הפרק הראשון פותח בהקדמה איטית המפנה מקום לאלגרו מתון ומעט חמור סבר. המשקל המשולש שבו כתוב הפרק הוא יוצא דופן, ונראה ששימש השראה לבטהובן בבואו לכתוב את הסימפוניה השלישית שלו, ה"ארואיקה". לא רק זאת, אלא אף שני הנושאים העיקריים בפרק זה מזכירים מאוד את חומרי הגלם ששימשו את בטהובן באותה הסימפוניה, הכתובה באותו סולם. הנושא הראשון הוא אקורד מפורק, ואילו הנושא השני, מוטיב רתמי פשוט, מהווה את הבסיס לחטיבת הפיתוח

כולה. דבר דומה מתרחש גם אצל בטהובן, אלא ששם הממדים הם אפיים יותר.

הפרק השני האלגנטי מבוסס על משפט קצר והססני בכלי הקשת, החוזר שוב ושוב בשינויים קלים ובונה את אט, באמצעות דרשיח עם כלי הנשיפה, מארג מעודן ושקוף. יש משהו שוברטיאני בלריות המלודית ובתמצות הרעיוני של פרק זה.

ההשוואה לשוברט מתבקשת גם בחטיבת הטריו שבפרק השלישי, מעין "לנדלר" (מחול גרמני של סוף המאה השמונה עשרה) המנוגן עלידי הקלרניט. האופי הפשוט והכפרי של פרק זה עומד בסתירה לשאר פרקי הסימפוניה.

בפרק האחרון הווירטואוזי אנו שבים לתחכום העירוני, ובפרט לעולם האופרה הקומית. קיימת משובה רבה בפרק זה, שבו דו שיח ערני בין כלי הקשת לכלי הנשיפה, מעין צחקוקים בלתי נשלטים. ברם, האופי משולח־הרסן הוא רק השכבה העליונה, שמתחיה הקפדה מדוקדקת ושליטה מופתית במדיום: אותם גיחוכים תזמורתיים העוברים בין כלי הנשיפה השונים וכלי הקשת, מקורם למעשה בפירוט הנושא העיקרי של הפרק לגורמיו. הכתיבה לכלי

הנשיפה היא תובענית ביותר, ומצריכה זריזות וקלילות. ההפתעות ההרמוניות והמבניות הן רבות, ושוב נראה שבטהובן זכר היטב את הפרק הזה בבואו לכתוב את הפרקים המסיימים לסימפוניות השנייה והרביעית שלו.

קונצרט הגאלה עם סר ג'יימס וליידי ג'יני גאלווי, שנערך בפתיחת העונה

”מזמן לא ישבתי בקונצרט וחייכתי לעצמי כל הזמן. זה לא רק גאלווי, זו גם תזמורת הקאמרטטה שהתגלתה אמש עם צליל מעודן ביותר. זו תזמורת שיש לה צליל אחיד ומגובש. התזמורת מצלצלת כמו שטיח פרסי מוסיקלי: הגוונים של כלי המיתר מתחבקים עם הצבעים הנפלאים של כלי הנשיפה. הקאמרטטה היא התזמורת הטובה ביותר היום בין התזמורות הקאמריות בישראל. נקודה. עם גאלווי שכזה פותחים עונה. קסם, כבר כתבתי?”

חנוך רון, "ידיעות אחרונות"

”באולם הירושלמי הענק בצורה מרשימה כמעט כמו באולם הידידותי והקטן בהרבה של מוזיאון תל אביב... הנאתי הייתה שלמה.”

חגי חיטרון, "הארץ"

”ג'יימס גאלווי, מהטובים והנודעים בחלילני זמננו, העניק לקונצרט פתיחת העונה של תזמורת הקאמרטטה הישראלית ירושלים נופך חגיגי במיוחד. באחד הקונצרטים אף תפס גאלווי במפתיע את שרביט הניצוח והחליף את המנצח אבנר בירון. מוכרחים להודות שרמת האילוף התזמורתי והמשמעת בנגינת צוות בולט מאד בקאמרטטה.”

אורה בינור, "מעריב"

צילום: דן פורת

”היה משמח לראות שגאלווי שמר על כוחו כחלילן וכפרפורמר, והיה אפילו קצת מרגש לראות את האהדה הגדולה של הקהל כלפיו. ועם זאת, באופן מפתיע, הגיבורה שלי אמש הייתה דווקא התזמורת הירושלמית הצנועה... התזמורת חתמה את הקונצרט בסימפוניה מספר 40 השחוקה של מוצרט, ועשתה זאת באופן מעורר התפעלות. אבנר בירון הוביל ביצוע מצוי, ששיקף הבנה סגנונית עמוקה והציג לראווה צליל תזמורתי נקי, אחיד ומגובש. מסתבר שבירון מקפיד לזכור את מה שהרבה מעמיתיו ביתר התזמורות הקאמריות כבר שכחו מזמן: שבעזרת עבודה קשה של מנהל מוסיקלי חסר פשרות אפשר להגיע לתוצאות מרשימות גם כנגד כל הסיכויים.”

עומר שומרני, "גלובס"

”איזו חוויה לוקחים הביתה? מנגינה של חליל הזהב המופקד בידיו של החלילן המפורסם ביותר בעולם. הרבה ברק, הרבה שלמות, יופי בלתי רגיל, הרבה ניחוח של אירלנד ושיתוף פעולה נפלא בין שני הנגנים – זוגיות מופלאה”

יוסי שיפמן, אתר "הבמה"

”הקאמרטטה הישראלית ניגנה את שני הקונצרטים באופן מדויק ומושלם, וללא מאמץ כלל. איכות התזמורת בלטה במיוחד בשתי היצירות התזמורתיות: "מאחורי כל זה" מאת מארק קופיטמן, והסימפוניה מס. 89 מאת היידן, שאינה מושמעת לעתים קרובות.”

דויד קוך, Neue Luzerner Zeitung

קונצרט הפתיחה בסדרת "כלים וקולות": המיסה הגדולה מאת באך

”להרקיד את הרגליים והגוף במקצבים דוהרים, להפתיע עם פיאניסימו פתאומי, לרגש עם פראזות ארוכות – את כל זה אבנר בירון יודע לעשות, וגם הראה זאת בחלקים לא מעטים במיסה הגדולה של באך אתמול. המיסה הייתה מרתקת, ושרתה עליה אווירה חגיגית, שמחה של נגינה ושירה שהעלו אותה מדרגה. הסולנים הצטיינו – הסופרן אביב ויינברג, הבאס ג'ונתן גנת'ורפ, הטנור איתן דרורי ששירתו מרגשת מאוד ומדברת היישר ללב, והאלט נועה פרנקל שנתנה ביצוע מופתי למה שהפך להיות המנון הקינה הלאומי הישראלי מאז רצח ראש הממשלה יצחק רבין, פרק ה"אגנוס דיי". טוב היה לראות את האולם המלא להתפקע ולהיווכח איך הקאמרטטה עולה על פסים יציבים כראוי לתזמורת בקליבר שלה.”

נעם בן זאב, "הארץ"

The 25th Season

When Words End, Music Begins

Concert no. 1

Under Protest

Avner Biron conductor

Natalia Gutman cello

Alon Reuven horn

Doron Tavori actor (14.12, 18.12, 21.12)

Oded Kotler actor (15.12, 16.12, 17.12)

Wolfgang Amadeus Mozart
(1756-1791)

Concerto No. 4 in E flat Major for
horn and orchestra, K. 495

Dmitri Shostakovich
(1906-1975)

Concerto No. 1 in E flat Major for
cello and orchestra, Op. 107

Eitan Steinberg (b.1955)

"Cosmic Progressions in the
Heart" (World Première)

Wolfgang Amadeus Mozart
(1756-1791)

Symphony No. 39 in E flat Major,
K. 543

- **Kefar Shemaryahu** | Weil Auditorium, Sunday, 14th December 2008 at 20:30
- **Haifa** | Auditorium Rappaport, Monday, 15th December 2008 at 20:30
- **Jerusalem** | YMCA Hall, Tuesday, 16th December 2008 at 20:30
- **Rehovot** | Wix Auditorium, Weizman Institute, Wednesday, 17th December 2008 at 20:30
- **Tel Aviv** | Tel Aviv Museum of Art, Thursday, 18th December 2008 at 20:30
- **Modi'in** | Performing Arts Center, Sunday, 21st December 2008 at 20:30

Guest musicians: Avner Geiger, flute; Ilan Schul, Eddie Don, clarinet; Igor Ahss, counterbassoon; Itay Morag, Sergei Trekurov, trumpet; Michal Mossek/Ifat Zur, horn; Daria Chaplin, Yonathan Gertner, viola; Noya Schleien, timpani

THE ISRAEL CAMERATA JERUSALEM

MUSIC DIRECTOR: AVNER BIRON

Program notes: Kedem Berger Design: Hagit Maimon